

S. Za stsl. věšť peritus pišejo nekteri nsl. vešč, vest; po tem veščec magus, vešča, baba veštica maga, saga (Wahrsagerin). Še otrok sem slišal časi o kaki stari babi: ti beštica! Morebiti je tu *b* nam. *v*. Mislil bi tudi, da je vedunstvo to kar vedeževanje (Wahrsagerci), in veščec je moj vedež.

Věža.

O. Meni je věža cella penaria (Vorrathskammer, shramba t. j. klet za hrano), tentorium, tebi pa atrium.

S. Iz te vam poberem besedo věžari servus; vežarji so strežaji, ki po vežah in prednjih sobah strežejo na povelja svojih gospodov, in da jim nazaanjajo goste prijetne in neprijetne.

Věšť.

O. Věšťu je notus, manifestus, kakor věštínů.

S. Vest mi je nsl. conscientia, in vesten je človek, ki se po njej ravna. Vi ste rabili to obliko bolj sploh, in kaj veljá, da je tolikrat slišani „fest“ morebiti vsaj nekterikrat Vaš „vest“ po izreki hrovaški, ruski itd.?

Věšů.

O. Věšů m. statera cf. věsiti hebr. šekel ponderare et aethiop. pendere et lat. pondus a pendo; věsa f. libra.

S. Dasi Čeh in Poljak pravita kakor jaz tudi v a g a, vagati, bi vendar poprijel se rad stsl. ves, ves a.

Veza.

O. Iz vezati je vez a tortura (nsl. teza, tezavnica), vezanica, veslo ligamen, quo mergites (snopje) ligantur.

S. Razun teh bi mi služila časih vez è t i prehendi, na pr. v tmi, v zlobi vez í (nam. terp. je zvezan), v telesnih pohotih itd.

Učitelj in kmet.

(Konec.)

Spisal Iv. Z.

K. „Koliko lepega mi poveste, gospod učitelj. Spoznam in sprevidim iz vsega, kar ste mi povedali, da se res vsak po svoje trudimo, da ima vsak po svojem stanu svoj med in

pelin. Vendar sem sedaj bolj zadovoljen s svojim stanom, od kar ste mi to povedali; popred sem mislil, da nima noben drugi stan na svetu toliko terpeti, kakor samo naš kmečki stan, pa sedaj vidim, da tudi drugod ne cvetó rožice. Tudi vaš učiteljski stan sedaj bolje čislam⁴.

U. „Dovolj sitnosti in težav ima učiteljski stan, in kdor si učiteljski stan izvoli zato, da bi potem lahko z lahkoma na svetu živel, ta se zelo moti. Tak v učiteljskem stanu nikdar kaj prida ne opravi; je nezadovoljen, in dela kakor najemnik pri imenitnem delu. Tega ste se morebiti, oče, vi že sami večkrat prepričali!“

K. „To je da. Že večkrat sem skušal, kako neroden sem bil pri delu, kedar sem nerad delal, in tako, mislim, da je tudi pri drugih stanovih.“

U. „Zadeli ste jo. Ker je pa en stan drugemu v podporo, zato pridno delajmo vsak v svojem stanu! Sicer pa moramo misliti, da mi le malo moremo storiti, da ljubi Bog je tisti, ki daje rast vsem stvarjem in tudi našemu početju.“

„Rad bi se še pogovarjal z vami, ljubi oče Skerbič, pa čas mi je všel, ker ura je že pol devetih; čas bo, da grem v šolo. Z Bogom, oče!“

K. „Bog Vas obvari, gospod učitelj, in pridite še kaj k meni na polje“.

Učitelj gre urno proti domu, ker ob devetih se začne že šola, v katero otroci iz vseh krajev prihajajo. — Kmet pa koplje dalje, in na tanko premišluje, kar sta se z učiteljem pomenkovala.

Velikonočni torek zgodaj koraka učitelj Verlič prav vesel proti glavnemu mestu kranjske dežele, v belo Ljubljano. Te dni dobiva on v javni blagajnici nekaj svojega plačila v denarjih, ktere je neki blagi šolski dobrotnik naložil temu kraju za učiteljev poboljšek. Ravno premišluje, ktere naj bolj potrebne reči si bo za ta denar napravil, in veselje jo maha naprej, ko mu kaže, da bo od tega mogel tudi nekaj odtergati za naj bolj potrebne nove knjige, ki jih že tako živo potrebuje. V teh sladkih mislih, v kakoršnih se učiteljevo serce ne napaja ravno pogosto, doide učitelj Verlič nekega človeka, ki v bližavi ni bil nobeden drugi, kakor njegov undanšnji prijatelj, oče Skerbič, ki jo tudi prav resno pometa proti Ljubljani. Oba sta vesela, da sta jo tako nepričakovano vkup žadela, ter se tako le pogovarjata:

U. I kaj pa vi greste v Ljubljano, ljubi oče Skerbič, če vas smem prašati?

K. Prav važno opravilo imam danes v Ljubljani, in zares prav dobro se mi zdi, da grem z vami, gospod učitelj.

U. Pa ne, ko bi se kaj toževali, ali kaj takega!

K. Bog me vari tega! Nimajo je še moje tožbe pri nobeni gosposki zapisane, pa tudi mislim, da je ne bodo imeli. Poslušajte me, gospod učitelj, povedal vam bom, zakaj grem danes v Ljubljano, in verjemite mi, da sem res prav vesel, da morem še z vami govoriti. — Ko sva se uni dan na polji pogovarjala, ste mi pravili tudi mnogo o vašem učiteljskem stanu. Premisljeval sem potem doma, in vedno lepši in imenitniši se mi zdi učiteljski stan. Želja se mi je zbudila, da bi bil tudi eden mojih sinov učitelj, in naj bolj pripraven za ta stan, mislim, da je naš mali Šimen. Tudi za petje in godbo ima uho in veselje. Kaj pa mi vi svetujete, gospod učitelj?

U. Ta vaša misel je lepa. Tudi meni se vaš Šimen zdi pripraven, da ga dalje dajete v šolo. Da pa bo sposoben za učiteljski stan, glejte, da ga že sedaj, od mladih nog, na to napeljujete. Učitelj mora imeti pred vsem drugim pravo veselje in ljubezen do mladine, in mora biti prav priden, če hoče, da kaj opravi v šoli. Zraven tega pa mora biti prav krotek in poterpežljiv, ker nepoterpežljiv in nezadovoljen učitelj ne opravi pri mladini kaj prida. Verh vsega tega pa se mora učitelj lepo obnašati, kajti beseda miče, zgled vleče. Če je učitelj še tako zmožen in spreten pri šolskem podučevanju ali če je sploh premeden v vednostih, če se pa pri tem ne véde tako, kakor bi se mogel, je vse njegovo prizadevanje zidanje na pesek. Če se bode vaš sin kazal, da ima take dobre lastnosti za učiteljski stan, ga le dajajte dalje v šolo; če pa količkaj zapazite, da je drugačen, ga nikar ne silite k učiteljstvu — bolje je, da doma krave pase in ledino koplje, kakor pa da bi bil nezadovoljen in slab delavec na težavnem šolskem polji.

K. Gledal bom na vse to, kar ste mi povedali, ljubi učitelj, in za vse te lepe nauke vam bom hvaležen, dokler bom živel.

Kmet Verlič v mestu pozvé za primerno stanovanje svojemu sinu, in že jeseni potem pelje svojega Šimena v Ljubljano v 3. razred glavne šole. — Čez sedem let potem je Verličev sin izverstno doveršil pripravniško šolo, in postavili

so ga za učitelja v neko veliko farno na Gorenškem, kjer še sedaj nevtrudeno dela v blagor soseski in vsi domovini pa tudi na čast svojemu stanu. „Kdor hoče pozneje kaj prida biti, se mora že mlad na pravo pot napotiti“.

Umetnost.

Sveta maša z blagoslovom. (V F-dur.) Besede A. Praprotnikove. V spomin stoletnice c. kr. kmet. družbe na Kranjskem zložil in posvetil prečastitemu gospodu Fid. Terpinču, prvosedniku te družbe, Fr. Gerbec. (Op. 6.) V Ljubljani, 1868. Natisnil in založil J. R. Milic.

Vsako novo delo tega našega nadepolnega, izverstnega skladatelja spoštujemo sicer tako, kakor naj prvo iz med domačih v tej verstvi; priterdititi pa moramo, da ta maša, ki jo je g. Gerbec sedaj dal na svetlo, prekosí, kar zadeva nje namen, vsa njegova dosedanja dela. Napevi so skozi in skozi žive podobe vseh izrazov, ki jih imajo besede v sebi, in zraven še sim in tje celó dopolnjeni in olepšani z novimi slikami, kar vse z združeno močjo dela, da se budí in povzdiguje duh na tisto stopnjo pobožnih občutkov, na kateri se pozabijo vse zemske betege, ter zibljejo duha v tistih naj slajših in srečnejših predčutilih, ki jih človeško okó ni vidilo, uho ni slišalo, in v serce človekovo niso prišli. (1. Kor. 2, 9.) »Pesem pri blagoslovu« (besede zložil g. J. Bilc), po katerem napevu se poje tudi lahko »Tantum ergo«, nas spominja na premile občutke vélikega četertka »Pange lingua«, kedar vse klečí pred Najsvetejšim, in verno prosi blagoslova. Potem se začinja sv. maša popolno v tistih izrazih in pomenih, kakor jo mašnik moli. Vsi odstavki imajo melodično in ob enem tudi naj lepšo harmonično opravo, ktera se pri vsakem odstavku, pri vsaki verstici in celó pri vsakem sliku in pri vsaki bolj pomenljivi besedi spreminja in drugače po pomenu zavija. Melodije dihaajo bolj koralnega duha, brez ktereга res nikakoršno cerkveno petje nima duše; pri tem pa imajo ti napevi še to posebno lepoto, da ko poje en glas — med tem drugi različno venčajo njegove izraze. — Od več bi bilo, ako bi dalje govorili o tej skladbi. Kdor bo kupil to Gerbecovo sv. mašo, in se je bo prav učil in naučil, bo gotovo priterdil, kar pravi pregovor: »Delo se samo hvali«. Tudi tisk je lep in pripraven; naprodaj je v J. R. Milicevi tiskarnici za 60 kr.

Dopisi in novice.

Od podnožja gorenških planin, 20. aprila. — Naznanil si nam, blagi „Tovars“, v svojem zadnjem listu, da se je zopet poslovil za vselej neki učitelj naše škofije od svojih bratov, ter preselil se v večnost, namreč g. Andr. Štamear, učitelj v Selcih. Ker se ne pričakuje, da bi dandanašnji svet postavljaj učiteljem spominke na